

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2015. (VI. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.725/2013/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Ebben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.725/2013/5. számú ítélete, valamint a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.26.930/2013/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel a kifogásolt bírósági döntések álláspontja szerint sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti, a jogállamiság elvéből következő jogbiztonság, ezen belül a szerzett jogok védelmének, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jog elvét.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául az indítványozó mint felperes által indított közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti per szolgált. Az eljáró bíróságok által megállapított tényállások szerint az indítványozó mint mezőgazdasággal foglalkozó Kft. 2009-ben haszonbérleti szerződéseket kötött magánszemélyekkel a tulajdonukban, illetve használatukban lévő, gyep művelési ágú ingatlanok haszonbérletére 2009. szeptember 1. napjától 2019. december 20. napjáig terjedő időtartamra.
- [4] A Szentesi Körzeti Földhivatal a földhasználati jogokat az indítványozó javára bejegyezte. Az indítványozó ezen bejegyzést megelőzően agrár-környezetgazdálkodási támogatásra vált jogosulttá. Az indítványozó ezt követően

2011. április 11-én panaszbeadvánnyal fordult a Vidékfejlesztési Minisztérium Földügyi Főosztályához, kifogásolva az elsőfokú hatóságként eljáró Szentesi Körzeti Földhivatal földhasználati bejegyzésekkel kapcsolatos eljárását. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala ezen kifogással összefüggésben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 115. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján – az indítványozó földhasználati lapján nyilvántartott bejegyzések jogszerűségének vizsgálata iránt – felülvizsgálati eljárást indított, az elsőfokú hatóság földhasználatot bejegyző határozatait megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította, egyben az indítványozó földhasználati lapjára bejegyzett földhasználatok törlését rendelte el. Az indítványozó kereseti kérelmet terjesztett elő a Szegedi Törvényszékhez, melyet az jogorvoslati kérelemként értékelve – elutasított. Ez ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriához, amelyet a Kúria a Kfv.II.37.244/2012/2. számú végzésével hivatalból elutasított. Az újra megismételt eljárásban az elsőfokú hatóság újabb határozatában az indítványozó földhasználati bejegyzés iránti kérelmét elutasította, melyet a másodfokú hatóság jogerős határozatával helybenhagyott.

- [5] Az indítványozó keresetet terjesztett elő a jogerős határozat felülvizsgálata iránt, melyben az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, valamint földhasználatának földhasználati nyilvántartásba történő bejegyzése elrendelését kérte. Indokolása szerint az alperes nem semmisíthette volna meg az első fokon jogerőre emelkedett körzeti földhivatal földhasználati jogot bejegyző határozataival szemben indult felülvizsgálati eljárásban a bejegyző határozatokat, mert a felülvizsgálati jogkörben történt intézkedés sértette a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogait.
- [6] A bíróság a keresetet elutasította. Az indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, melyet a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.725/2013/5. számú ítéletével elbírált, és hatályában fenntartotta a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.26.930/2013/8. számú ítéletét.
- [7] A felülvizsgálati ítélet megállapította, hogy önmagában azzal, hogy az indítványozó egy másik eljárásban mezőgazdasági támogatásra szerzett jogot, nem jelenti azt, hogy a földhasználati jog bejegyzésére irányuló eljárásban már megszerezte és gyakorolta a földhasználati jog bejegyzéséből eredő jogokat. Megállapította, hogy a jogszerzés azért sem valósulhatott meg, mert az indítványozó (a per felpereseként) maga sem vitatta, hogy a földhivatal erre vonatkozó hiánypótlási felhívásának nem tudott eleget tenni. A kúriai döntés

hangsúlyozta, hogy a földhasználati jog deklaratív jellege folytán a földhasználati jogot nem a bejegyzés, hanem a haszonbérleti szerződés keletkeztette, amelyekre nézve a közigazgatási hatóságok megállapították, hogy a földhasználati jog bejegyzésének jogszabályi feltételei nem álltak fenn. Ugyanakkor az indítványozó a földhasználati jog bejegyzését elutasító érdemi határozattal szemben sem a keresetében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem jelölt meg konkrét jogszabálysértést, csak a felülyeleti jogkörben hozott végzés jogszerűségét vitatta, azonban a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogai igazolására szolgáló tényeket és körülményeket nem jelölte meg.

- [8] 1.2. Az indítványozó – a főtitkár hiánypótlásra való felhívását követően – kiegészített indítványában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe foglalt jogbiztonság, valamint a szerzett jogok sérelmével összefüggésben előadta, hogy bár az abban megfogalmazott jog nem alapjog, azonban nem zárható ki, hogy a jogállamiság követelményét sértse – s ezáltal alaptörvény-ellenesnek minősüljön – az a bírósági határozat, mely indokolatlanul korlátozza a hatósági eljárásban az ügyfeleket szükségtelen károkozástól megvédő törvényi rendelkezésnek az alkalmazását. Álláspontja szerint a Ket. 115. § (4) bekezdés c) pontja a közhatalommal rendelkező szervek tevékenységének szab korlátot, és így a jogállamiság követelményéből fakad. Ezzel összefüggésben utalt az 56/1991. (XI. 8.) AB határozatban foglaltakra. Nézete szerint az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést érint, nevezetesen: lehet-e pusztán azon az alapon mellőzni az ügyfelek jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogát biztosító jogszabályi korlát – azaz a Ket. 115. § (4) bekezdés c) pontja – alkalmazását, hogy az ügyfél az adott eljárásban (konkrétan a földhasználati eljárásban) egy eltérő jogszabályban megállapított jogot szerzett. Egyben kifejtette, hogy a kúriai ítélet ezt úgy válaszolta meg, hogy mellőzhetőnek tekintette, mivel annak indokolása szerint a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokra közvetett módon nem lehet levonni következtetést. Az indítványozó álláspontja szerint a földhasználati bejegyzéssel jogosulttá vált, vagyis jogot szerzett arra, hogy agrár-környezetgazdálkodási támogatásért folyamodjon. Kifejtette, hogy a Kúria ítélete indokolatlanul korlátozza a jogszerzés fogalmát, sértve ezzel a jogállamiság követelményét. A kifogásolt bírósági határozatok folytán sérülni vélte továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy a Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala nem vizsgálta az indítványozó jóhiszeműségét, amely hiány önmagában a felülyeleti szerv döntésének jogsértő voltát eredményezi. Hangsúlyozta, hogy a bíróságnak nincs hatásköre a közigazgatási szerv

Ket. 115. § (4) bekezdés c) pontja szerinti feladatának (az ügyfél rosszhiszeműsége bizonyításának) elvégzésére, mint a közigazgatási határozatot felülbíráló bíróság, csupán megállapíthatja, hogy a szerv eleget tett-e ezen kötelezettségének. Amennyiben a hatóság ezt elmulasztotta, a bíróság köteles a felülvizsgálat során hatályon kívül helyezni a jogsértő határozatot. Ezzel szemben a felülvizsgálati ítélet a jóhiszeműség vizsgálatát maga végezte el, továbbá azt – az indítványozó szerint – iratellenes tényállásra alapította.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak – az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadásáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése értelmében a befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz Abtv. 27. §-ában, illetve a 29–31. §-aiban foglalt tartalmi befogadhatósági feltételeknek való megfelelését vizsgálta.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság, ezen belül a szerzett jogok védelmének elvét, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította.
- [12] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet abban az esetben fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amennyiben az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza sem az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel, ezzel szemben a kérelem – tartalma szerint – valójában szakjogi kérdés felülbírálatára irányul.

[14] Az Alkotmánybíróság az indítvánnyal összefüggésben hangsúlyozza, hogy az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van jogköre, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség esetén. A bírói döntés irányának, önmagában a bírósági joggyakorlat tartalmának (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban nem rendelkezik hatáskörrel. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.

[15] 3. Az Alkotmánybíróság – mindezekre figyelemmel – megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek. Ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel visszautasította.

Budapest, 2015. június 8.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1696/2014.

